

Handläggare: Lisbeth Oulis
Telefon:08-508 01 696

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Förebyggande arbete mot barnmisshandel i hemmet

Svar på skrivelse från Anki Erdmann (V) och Leo Ahmed (V)

Förslag till beslut.

Tjänsteutlåtandet utgör svar på skrivelsen.

Olle Johnselius
stadsdelsdirektör

Kerstin Alnervik
t.f. verksamhetsområdeschef

Sammanfattning

Anki Erdmann (V) och Leo Ahmed (V) har i en skrivelse ställt frågor om hur förvaltningen arbetar för att förebygga barnmisshandel i hemmet.

Förvaltningens arbete för att förebygga att barn far illa bedrivs på olika arenor och är av både generell och riktad karaktär. I tjänsteutlåtandet beskriver förvaltningen det arbete som bedrivs av föräldrarådgivarna, syftet med ett nytt projekt som riktar sig till förstagångsföräldrar med nyfödda barn samt syfte och resultat av de föräldrautbildningar som förvaltningen erbjuder invånarna. Förvaltningen ger vidare en bild av omfattningen av anmälningar om våld mot barn samt förskoleverksamhetens benägenhet att anmäla om ett barn far illa.

Skrivelsen

Anki Erdmann (V) och Leo Ahmed (V) har vid stadsdelsnämndens sammanträde den 21 mars i en skrivelse ställt frågor till förvaltningen om hur förvaltningen arbetar för att förebygga barnmisshandel i hemmet.

Skrivelsen har följande lydelse:

”Barn och ungdomar mår dåligt i vår stadsdel. En av orsakerna är att många utsätts för misshandel av sina egna föräldrar. Det kan vara såväl psykisk som fysisk misshandel.

Detta problem ökar tyvärr istället för att minska.

Vänsterpartiet vill härmed be förvaltningen att komma med en rapport på

- a) Hur vi i Rinkeby-Kista arbetar förebyggande med problemet
- b) Vilket resultat ger kurser som förvaltningen anordnar för föräldrar
- c) Om det finns några undersökningar på om dessa kurser har minskat problemen
- d) Om kurstillfällena räcker till eller om det är många som får stå i kö
- e) Om förskolorna vågar anmäla om de märker att ett barn far illa i sitt eget hem.”

Förvaltningens svar

Förvaltningens förebyggande arbete för barn och ungdomar

Som Anki Erdmann och Leo Ahmed själva påpekar är psykisk och fysisk misshandel endast ett par orsaker till varför barn och ungdomar kan må dåligt. Förvaltningens förebyggande arbete har inte fokus enbart på denna målgrupp utan är tänkt att förebygga olika slags svårigheter hos barn, ungdomar och deras föräldrar.

Föräldrarådgivarna

Förvaltningens föräldrarådgivare arbetar med råd och stöd till föräldrar med barn i åldrarna 0-6 år. Syftet är att tidigt nå föräldrar som kan behöva hjälp att stärka sitt föräldraskap. Föräldrarådgivarna samarbetar med barnmorskemottagningen

(BMM), barnavårdscentralen (BVC) och öppna förskolan. Föräldrarna kan erbjudas upp till sju individuella samtal eller samtal i grupp.

Föräldrarådgivarnas verksamhet har från 2013 utökats från två till tre tjänster.

Barnhälsovårdsprogram i samverkan med socialtjänsten

Barnhälsovårdsenhet Nord, Astrid Lindgrens barnsjukhus, har erhållit projektmedel för att i samarbete med föräldrarådgivarna erbjuda barn 0-5 år och deras föräldrar tidiga stödjande insatser. Projektet/studien kommer att inledas hösten 2013 och genomförs vid BVC på Järvafältet. Studien riktar sig till alla förstagångsföräldrar med nyfödda barn vid BVC i Rinkeby. Dessa nyfödda barn utgör ca 24 procent av de nyfödda barnen inom stadsdelsområdet. Familjerna erbjuds ett utökat barnhälsovårdsprogram, vilket innebär tät kontakt med barnhälsovården och föräldrarådgivarna i form av hembesök. Barn och föräldrar följs sedan under de kommande två åren. Kontrollgrupp är motsvarande målgrupp vid BVC Husby, där föräldrarna erbjuds det vanliga barnhälsovårdsprogrammet. Projektet kommer att utvärderas både kvantitativt och kvalitativt. I tidigare motsvarande studier har förbättringar noterats både bland föräldrar och bland barn. Förbättringarna avser psykisk hälsa, minskat socialbidragsberoende, ökat bemästrande bland mödrar samt bättre samspel mellan mor och barn. Bland barnen har tidiga positiva effekter noterats, som minskad emotionell sårbarhet vid sex månaders ålder, mindre språkförseeningar och högre mental utveckling.

ABC och KOMET föräldrautbildningar

ABC - Alla Barn i Centrum - är ett generellt föräldrastödsprogram som vänder sig till alla föräldrar med barn i åldrarna 3-12 år. Programmet består av fyra gruppträffar med ett tema per tillfälle. ABC-programmet syftar till att stärka relationen mellan barn och föräldrar. Metoderna som programmet utgår från är väl beforskade. Utvärderingarna av resultaten i Rinkeby-Kista stadsdelsområde har samma resultat som utvärderingar vid andra stadsdelsområden. Föräldrarna fyller själva i utvärderingsenkäterna. Merparten av föräldrarna uppger att de är mycket nöjda med vad utbildningen tillfört i deras föräldraskap. Alla deltagare uppger att de skulle rekommendera andra föräldrar att gå utbildningen. De flesta föräldrarna uppger att de förändrat sin relation till sina barn och fått ett mer positivt samspel med dem.

Det pågår för närvarande en omfattande studie av ABC där Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning deltar. De första resultaten förväntas vara klara våren 2014.

KOMET – KOmmunikationsMETod - är ett riktat föräldrastödsprogram som vänder sig till föräldrar, som ofta hamnar i bråk och konflikter med sina barn och som

har svårt att hantera detta. Det Kometprogram som erbjuds i stadsdelsområdet riktar sig till föräldrar med barn mellan 3-11 år. Programmet består av elva gruppträffar. På stadens hemsida om Komet anges att: ”Utvärderingarna visar att Kometutbildning lever upp till resultaten i de bästa programmen i internationella utvärderingar. Föräldrarna blev mindre stränga och använde mer positiva metoder med barnen efter en genomgången Kometkurs. Mängden problem i hemmet minskade med ca 40 procent. För jämförelsegruppen minskade problemen endast med 3 procent.”

Räcker kurserna till för alla som vill delta?

Kurstillfällena räcker idag till för alla föräldrar som vill delta i ABC. Fjorton föräldrar har speciella önskemål om tiderna för grupp, andra behöver tolk och fler föräldrar med tolkbehov i samma språk behövs för att fylla en grupp. Några föräldrar har svårt att ordna barnvakt. Alla dessa föräldrar kommer att kunna erbjudas kurs till hösten 2013.

Kometgrupper pågår mellan november-februari varje år. Det finns ingen kö till det Kometprogram som erbjuds. Vid enstaka förfrågningar om att få gå Komet annan tid under året, erbjuder förvaltningen enskild kontakt med gruppleadare i avvaktan att en ny grupp startar.

Så länge staden bidrar till de kostnader, som uppstår för att hålla igång gruppverksamheten (eventuella vikarier, övertidsarbete etc.), fungerar det bra på nuvarande nivå. Huruvida staden även fortsättningsvis kommer att ersätta förvaltningarna ekonomiskt är oklart.

Familjehus

På nämndens uppdrag utreder förvaltningen förutsättningarna för att inrätta ett s.k. familjehus i Rinkeby i syfte att ge ett generellt stöd till småbarnsfamiljer.

Förskolornas benägenhet att anmäla om ett barn far illa

Av de totalt 405 anmälningar rörande barn 0-12 år, som inkom till barnenheten under perioden 1 november 2012 – 30 april 2013, uppgavs någon form av våld mot barnet eller våld som barnet blivit vittne till, som orsak till anmälan i 126 fall. Fysiska övergrepp mot barnet angavs i 36 fall, sexuella övergrepp i tre fall och psykiska övergrepp i två fall. I 85 anmälningar uppgavs som orsak våld mellan andra i familjen, där merparten avser våld mellan närstående vuxna.

Av anmälningarna om olika former av våld eller övergrepp, som inkom till barnenheten (126 anmälningar) under ovanstående period, var den kommunala förskolan anmälare i 19 fall. I 12 av dessa anmälningar uppgavs våld mot barnet som huvudorsak och i ett fall gällde anmälan sexuellt övergrepp.

Mellan 2011 och 2012 mer än fördubblades anmälningarna från förskolan till socialtjänsten i förvaltningen. Enligt förskoleverksamheten kan detta bero på att antalet barn som far illa har ökat i stadsdelsområdet. Det kan också bero på att förskolorna, genom det utvecklingsarbete som bedrivits, har blivit bättre på att upptäcka om barn far illa i hemmet. Ett utvecklingsarbete pågår också hos förskolorna för att stödja personalen i samband med att anmälningar görs.

Barnenheten och förskoleverksamheten har tillsammans utarbetat en handlingsplan vid anmälan. Handlingsplanen följs upp minst två gånger per år vid gemensamma möten. Vid några särskilda tillfällen har socialtjänsten haft informationsmöten med hela personalgrupper vid några kommunala förskolor i området.

Socialtjänsten tillsammans med polisen har haft möte med förskolecheferna vid de kommunala förskolorna i syfte att beskriva polisens och socialtjänstens arbete i ärenden, där barnet utsatts för någon form av våld eller övergrepp.

Hos de enskilt drivna förskolorna i stadsdelsområdet är anmälningsbenägenheten betydligt lägre än hos de kommunala förskolorna. Det finns över trettio enskilt drivna förskolor i stadsdelsområdet. Socialtjänsten har vid flera tillfällen bjudit in dessa till informations-/samarbetsmöten, men intresset har varit lågt. Sedan drygt ett år tillbaka bjuder också förskoleverksamheten in dem till informationsmöten/samarbetsmöten en halvdag per "termin". Hösten 2012 deltog socialtjänsten i ett sådant möte för att informera om sitt arbete, om lagstiftningen osv. Det var ca tio förskolor som deltog. Förvaltningarna kommer att bjuda in de enskilt drivna förskolorna till information och samarbete även i fortsättningen.
